

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державна вища професійна школа ім. кап. Вітольда Пілецького в
Освенцеми (Польща)
Університет економіки в Братиславі
Факультет економіки бізнесу в Кошице (Словацька Республіка)**

**УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ**

**MANAGEMENT OF SOCIO-ECONOMIC
TRANSFORMATIONS OF BUSINESS PROCESSES:
REALITIES AND CHALLENGES**

**Тези доповідей
IV Міжнародної науково-практичної конференції**

6-7 квітня 2022 р.

**Мукачево
2022**

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

У66

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від 18 квітня 2022 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачево, 6-7 квітня 2022 р.). – Мукачево: МДУ, 2022. – 272 с.

***Відповідальний за випуск:** ФЕЄР Оксана – к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму, відповідальна за наукову роботу кафедри.*

***Технічний редактор:** ТОВТ Тетяна – к.е.н., доцент.*

У збірнику тез за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції, що проводилася кафедрою менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, здобувачів освіти, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, підприємницьких структур на актуальні проблеми управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів в сучасних умовах.

Матеріали структуровані в розрізі декількох напрямів досліджень: «Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень»; «Особливості регіонального управління господарськими процесами»; «Управління економічними процесами суб'єктів господарювання»; «Фінансове регулювання та обліково-аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів на мікро- та макрорівнях»; «Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю»; «Управління освітньою діяльністю у цифровому просторі»; «Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства».

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari/>

© Мукачівський державний університет, 2022
© Кафедра менеджменту, управління економічними процесами та туризму, 2022

СЕКЦІЯ 2. ОСОБЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКИМИ ПРОЦЕСАМИ

Liba N. Models of effective regional industrial policy	61
Maksyutova O. Ensuring competitiveness of the tourist and recreational business of the region	63
Клочко Т.А. Еколого-економічні аспекти сталого розвитку суб'єктів господарювання	64
Маслиган О.О., Тодьєрішко Е.В., Кампов Н.С. Категорія регіон як об'єкт регіонального розвитку та категорія регіонального управління	66
Медвідь Л.І., Ийбер К. Теоретична складова соціальної політики туризму регіону	68
Паулик А.Я. Інноваційність економіки регіону як фактор формуванні її конкурентних переваг	71
Пігош В.А. Ефективне управління майном як запорука сталого розвитку територіальних громад	72
Пороскун С.С. Оцінка конкурентоздатності міста	75
Прокопенко Н.І., Лубинець Д.В. Роль полезахисних лісових насаджень для забезпечення сталого розвитку агроландшафтів	77
Феєр О.В. Мукачєво в рейтингу прозорості міст України	79
Чучка І.М., Гегедош К.В. Прикордонна торгівля – як одна із перших і специфічних форм прикордонних економічних відносин	81

СЕКЦІЯ 3. УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРИВАННЯ

Dorochoy D., Popovych O. Zvláštnosti managementu podnikov cestovného ruchu	83
Kassem Yahya, Babicheva H. Determinants of formation of consumer loyalty in the pharmaceutical market	84
Lutsa Y., Olgierd Witczak Regulations on human resource management of multinational company within the cross-cultural environment	85
Lyzanets A., Danylko M., Aleksandraviciute V. Branding as a communicative technology of increasing enterprise competitiveness	88
Богінська Л.О. Еколого-економічні аспекти діяльності будівельної галузі	91
Бора Н.Ю. Медична послуга в системі медичного маркетингу	93
Гоблик-Маркович Н.М., Ясюк А. Інноваційні напрями управління конкурентоспроможністю продукції підприємства	96
Головачко В.М., Головачко В.В. Тенденції розвитку сучасних корпоративних інформаційних систем	99
Жадько С.В., Ель Горфі Аюб Вивчення сучасних стратегій позиціонування лікарських засобів на фармацевтичному ринку	102
Жадько С.В., Суааїді Монсеф Аналіз інформаційної роботи аптек у різних країнах світу	104
Іваненко В.С. Управління економічними та соціальними питаннями у сфері охорони праці на підприємствах аграрного профілю	105
Карпенко Р.В., Александрова К.О. Правова природа комерційної таємниці як об'єкту права інтелектуальної власності	108

ПРИКОРДОННА ТОРГІВЛЯ – ЯК ОДНА ІЗ ПЕРШИХ І СПЕЦИФІЧНИХ ФОРМ ПРИКОРДОННИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Однією із важливих форм міжнародних економічних відносин, що немає місця на міждержавних економічних відносинах – є прикордонна торгівля. Будучи специфічною формою зовнішньоекономічних відносин сусідніх країн вона здатна значно впливати на асортимент товарообігу цих територій і збільшує реальний обсяг загального товарообороту між даними країнами.

Безумовно, така форма міжнародних економічних відносин можлива лише в тому разі, коли дві суміжні країни мають спільний державний кордон, а також добре розвинену інфраструктуру, що сприяє взаємному співробітництву. І тому, мабуть, представляє як науковий, так і практичний інтерес, економічне співробітництва між Росією і Китаєм [1], що мають одну із найдовших ліній спільного кордону і встановлення взаємовигідних торгово-економічних відносин завжди мало важливе значення у взаємовідносинах цих двох країн.

Так, перші офіційні відносини між двома країнами були встановлені ще в другій половині сімнадцятого століття, коли 24 серпня 1689 року був підписаний Керченський договір, що розпочав офіційні взаємовідносини між Росією і Китаєм, а 20 серпня 1727 року було підписано Буринський договір про встановлення спільного кордону поблизу Кяхти, а 27 жовтня дана домовленість була закріплена спільним, так званим, Кяхтинським договором [1].

Кяхтинський договір поклав початок узаконеній російсько-китайській прикордонній торгівлі, яка стала на протязі півтора століття основною формою торгівлі між Росією і Китаєм. Перший торг відкрився в Кяхті 25 серпня 1728 р. обмін товарами здійснювався без використання грошей, тобто на без валютній основі, тобто як на сьогодні визнано називати таку форму торгівлі – бартерний товарообмін. Карл Маркс назвав таку форму товарообміну без використання грошей і інших платіжних засобів, як класично форму міневої торгівлі [2].

В розвитку Кяхтинської прикордонної торгівлі відігравали і прикордонні ярмарки, які в ХУІІІ століттях були важливими торговими центрами на сході Росії.

Збереження в Кяхті прямого товарообміну без використання грошей створювали певні проблеми у встановленні вартості у пропонованих пропорціях в розвитку при обміні товарами. В 1792 році було підписано угоду, яка відома під назвою «Міжнародний протокол», котрий пропонував вирішувати практичні питання розрахунків і надало прикордонній торгівлі більш організований характер, що дозволило збільшити її обсяг майже у два рази з 4,93 млн.рублів до 8.38 млн.рублів.

15 березня 1800 року було опубліковано «Положення про торгівлю в Кяхті». Даним положенням діяльність російських компаній ставали під контроль держави. В першу чергу було строго регламентовано порядок узгодження і встановлення однакових цін на російські і китайські товари, так як саме ці проблеми ставали причинами тертя і конфліктів між російськими і китайськими купцями.

Згідно інструкцій в Кяхті дозволялось здійснювати тільки міньову торгівлю без використання грошей або векселів. Вартість обмінюваних товарів встановлювалась не в грошовому обрахуванні. А в якому небуть товарі, а в найбільш розповсюдженому товарі в

даний торгівлі. Так, до 1800 року такою грошовою одиницею була хлопчатопаперова тканина «Китайка», а з 1800 р. – китайський чай.

Безумовно така форма міжнародних економічних відносин мала місце і в ХХ столітті в Європі. Знаходячись в Центрі Європи, Україна теж не обминула такої регіональної економічної співпраці. Перші угоди про прикордонний товарообмін був підписаний у 1972 році між кооператорами України і Угорщини. Протягом наступних років такі угоди були підписані з партнерами з Чехословаччини і Румунії. Прикордонна торгівля по лінії державної торгівлі розпочалась в 1980 році. В кінці 80-х років минулого століття загальний обсяг прикордонної торгівлі перевищив 200 млн. перевідних карбованців.

Необхідно відмітити, що внаслідок політичних змін, що мали місце в першій половині 90-ї років у Центральній і Східній Європі прикордонна торгівля у її класичній формі припинилась практично повністю. Взамін неї розпочалась фактично прикордонна контрабанда, коли в дорожніх сумках і кравчучках через державний кордон, перевозять практично все, що може в них вміститись, як продовольчі товари так і промислові.

Така ситуація спостерігається і в даний час, але необхідно відмітити, що серед суб'єктів господарювання, особливо нових членів Європейського Союзу доволі часто висловлюються думки про повернення до прикордонних товарообмінів. Будемо надіятись, що від слів настане час переходу до конкретних дій, від яких будуть мати зиск партнери з обох сторін кордону.

Список використаних джерел:

- 1. Складовський М.И.- История торгово-экономических отношений народов России с Китаем (до 1917 г.) – М., Наука, 1974 – с.108, 123.*
- 2. К.Маркс – Критика політичної економіки. – К.Маркс, В.Енгельс – т.13 – с.167.*

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>